

УДК 330.123.72

О.М. Клименко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

e-mail: olenaklymenko99@gmail.com

В.О. Ремесник, магістрант, спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

e-mail: v_rem@ukr.net

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТОРФОДОБУВНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНИ

***Ключові слова:** видобуток торфу, енергетична безпека, енергоефективність, торфодобувна промисловість.*

Сучасний стан економіки України, під впливом стрімкого зростання цін на традиційні енергоносії, спонукає державу до пошуку альтернативних видів палива, які будуть слугувати в підвищенні енергетичної незалежності та безпеки країни. Тим не менше, постає питання щодо пошуку нових підходів до повного розкриття енергетичного потенціалу України в чому важливе місце приділяється прагненню до підвищення ролі місцевих енергетичних джерел, таких як торф.

Дослідженню проблеми виходу вугільної галузі з кризового стану і підвищення ефективності її роботи присвятили свої праці О. Амоша, Т. Бондарюк, С. Жукова, Зубовський, М. Іванов, В. Мірошник, Ф. Поклонський, Б. Райхель, В., Стариченко, А. Чугаєв, С. Янко, які вивчили тенденцію розвитку галузі, оцінили її нинішній стан та апроаналізували перспективи її подальшого розвитку.

Останнім часом відбулися вагомі зміни в економіці та безпосередньо енергетиці України, які несуть вагомий вплив на розвиток паливно-енергетичного комплексу країни. Під впливом даної тенденції Міністерством енергетики та вугільної промисловості України було розроблено Енергетичну стратегію України до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність», метою якої є досягнення високих показників з енергетичної безпеки, енергоефективності та інтеграції інноваційного оновлення енергетичного сектора України до аналогічних показників Європейського Союзу. Згідно цього, повинен робитися акцент на охорону навколишнього середовища та пошук альтернативних, відновлюваних джерел палива та енергії, до переліку яких можна віднести торф.

Щорічний показник утворення торфу становить майже 3 млрд. м³, що приблизно у 120 разів більше, ніж показник його використання. Загальний світовий обсяг видобутку торфу за останні роки скоротився приблизно у 2 рази, натомість в деяких країнах (Велика Британія, Естонія, Норвегія) має тенденцію до зростання. Україна в своєму арсеналі має 10 тис. км² торф'яних родовищ, що приблизно дорівнює площі торф'яних родовищ Естонії. За період незалежності України видобуток енергетичного торфу знизився і становить менше 1 млн. тонн на рік, більша частина якого брекетується і направляється для побутового опалення житлових примыщень.

Торф'яні родовища зустрічаються майже на всій території України, за винятком приморських і південних областей (Луганська, Одеська, Чернівецька, АРК). Найбільш поширені торфові родовища в Рівненській (17%), Волинській (21%), Чернігівській (12%), Житомирській (3%), Київській (11%), Львівській (10%) областях [1].

На сьогодні монопольне місце на ринку видобутку торфу займає Державний концерн «Укрторф», який об'єднує в своєму складі вісім державних підприємств з видобування й переробки торфу: «Волиньторф», «Житомирторф», «Реммашторф», «Київторф», «Поділляторф», «Рівнеторф», «Сумиторф», «Чернігівторф» (у складі якого діє два торфозаводи «Ірванцівський» та «Смолинський»).

За підсумками 2016 року підприємствами – учасниками Державного концерну Укрторф досягнуто нового рекордного, за всі часи існування Концерну, показника видобутку торфу, який склав 560,9 тис. т сировини. Значна кількість видобутої сировини забезпечить можливість: сталої роботи підприємств по виробленню торфопродукції протягом міжсезоння; задоволення зростаючого попиту споживачів на відносно дешевий, у порівнянні із газом та вугіллям, альтернативний вид твердого палива; підготовки технічної та сировинної бази підприємств до сезону видобутку 2017 року [2].

Динаміку зміни показників видобутку торфу Державним концерном «Укрторф» представлено на рис.

Загальний енергетичний потенціал промислових запасів торфу, що являє собою геологічний потенціал всіх його запасів, становить 836 млн. т. у.п., доцільно – економічний потенціал або енергетичний потенціал балансових родовищ – біля 362 млн. т. у.п.

Торф на даний час успішно використовується як комунально-побутове місцеве паливо і є джерелом сировини для інших галузей економіки. Комплексне використання торфу одного родовища одночасно для потреб сільського господарства та промисловості, обумовлюється наявністю великої різноманітності його видів, навіть в межах одного родовища [3].

Рис. Видобуток торфу Державним концерном Укрторф (2007-2016 роки) [3]

Таким чином, Україна має значний в своїй галузі торфодобувний потенціал, який використовується не в повному обсязі, проте має значні резерви щодо її розвитку. Сьогодні розвиток торфової галузі необхідний для загального розвитку економіки країни та є соціально затребуваним, так як цінова політика даного виду палива є значно нижчою ніж на інші, більш популярні джерела енергії. Подальший розвиток даної галузі тягне за собою зміцнення енергетичної незалежності України та сприяння підвищення родючості земель. Модернізація та подальший розвиток підприємств, які входять до складу Державного концерну Укрторф, мають прагнути до використання повної виробничої

потужності, пошуку нових ринків збуту, впровадженню нових технологій, що в свою чергу піднімуть дану галузь на якісно новий рівень.

Список використаних джерел

1. Стріха В. А., Калько А. Д. Аналіз біохімічних процесів утворення та руйнування торфових родовищ.//Вісник НУВГП: зб. наук. Праць.-Вип 3(31). – Рівне, 2005 – С. 414-419.
2. Рекордні показники видобутку торфу за всі часи існування Концерну [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrtorf.com.ua/?p=1381>
3. Енергетичний потенціал України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iccu.org/wp-content/uploads/2015/08/ENERGETICHNIY-POTENTIAL-UKRAYINI.pdf>
4. Амоша А. И. Системный анализ шахты как объекта инвестирования: монография / А. И. Амоша, М. А. Ильяшов, В. И. Салли // НАН Украины, Институт экономики промышленности. – Донецк, 2002. – 68 с.
5. Чистяк О. Ю. Формування організаційно-економічного механізму збалансованого управління потоками товарної вугільної продукції / О. Ю. Чистяк // Економіка промисловості. – 2009. – № 5. – С. 60-65. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econpr_2009_5_11.